

Pilotstudie av Studi och Språkprojektet Göteborgs Stad

oktober 2018-februari 2019

Ämnen

Sök lektioner

Studi

Gå till lärardelen

Fysik

Ljud och ljus

Ljud

Ljud

Vad är ljud?

Dela ut uppgift

Ljud och oljud

Vad är ljud?

Ljudets styrka och spridning

Musik & resonans

Dopplereffekten

Vibrationerna når trumhinnan, och du upplever ett ljud.

0:33 / 4:44

1x

Byt språk

Klasser

Elev

Lärare

Lektionslista

Tal

Undertexter

Svenska

Arabiska

Dari

Engelska

Somaliska

Teckenspråk

Tigriska

Ljud är inte någon egen materia alls.

Quiz 1

Quiz 2

Quiz 3

Beskrivning

Begrepp (6)

Ljudets spridning

Spela filmen här ovanför – Hör du ljudet? Hur kommer det från högtalaren, eller lurarna, till dina öron?

Ljud kommer från en ljudkälla. En ljudkälla kan vara en till exempel en högtalare, eller stämbanden i halsen på din kompis, som på ett berg jättelångt bort. Ljud sätter luften i rörelse. Luften vibrerar, och vibrationerna sprider sig som vågor genom luften. Vibrationerna når trumhinnan, och du upplever ett ljud.

Men vad är ljudet gjort av? Ljud är inte någon egen materia – det är vibrationer i luften. Eller om man skall vara noggrann, ljud är förtätningar och förtunningar av ett medium. Och det medium vi är mest vana att höra ljud i är luft. Det är alltså luftmolekylerna som

Innehåll

Uppdrag	2
Språkprojektet och Studi	2
Sammanfattning	3
Bakgrund och metod.....	3
Resultat	4
Enkät.....	4
Intervjuer.....	8
Göteborgs Stad och Språkprojektet – Kommentar	8
Kostnad och förutsättningar	9

Uppdrag

Denna pilotstudie syftar till att ge en bild av lärares, studiehandledares och elevers användning av det flerspråkiga digitala läromedlet Studi i årskurs 4–9 och i gymnasiet. Studien ska bidra med underlag till beslut huruvida Göteborgs Stad ska gå med i Språkprojektet år 2019 - 2022.

Center för skolutveckling, tillsammans med Grundskoleförvaltningen och Utbildningsförvaltningen, samordnade under hösten 2018 kontakter mellan Studi och lärare på skolor i Göteborg.

I januari 2019 sammanställdes erfarenheter från lärares, studiehandledares och elevers användning av Studi. Studien gör inga anspråk på att vara heltäckande, utan ska ses som en beskrivning av hur ett antal användare uppfattar läromedlet.

Språkprojektet och Studi

Språkprojektet är ett forskningsprojekt med stöd från Vinnova, Studi.se och 68 kommuner. Med utgångspunkt i det digitala läromedlet Studi på svenska, utvecklar projektet ett flerspråkigt digitalt läromedel (föredragsvis korta, animerade filmer) för årskurs 7–9 utifrån kursplanerna i tio ämnen. Kommuner som går med i Språkprojektet får tillgång till Studis flerspråkiga läromedel, där lektionerna i dag finns på sex språk: svenska, engelska, arabiska, somaliska, tigrinja och dari. I ämnena fysik och matematik finns också filmer med möjlighet att välja teckenspråk. Kommande språk är thailändska, farsi, spanska, tyska och franska. Antalet filmer ökar kontinuerligt.

Syftet med Språkprojektet är att förbättra möjligheterna för nyanlända elever att snabbare komma igång med ämnesundervisningen i skolan.

Deltagande kommun förväntas att:

- **medfinansiera språkprojektet under tre år** (beräknas baserat på kommunens storlek och antal elever) vilket för Göteborgs Stad blir 2 miljoner/år + 1 miljon för "extra åtkomst"/år. Vid "extra åtkomst", inkluderas även lärare, studiehandledare och elever i åk 4–6 och gymnasiet, samt alla kommunens fristående skolor.
- **bidra med lärare, studiehandledare** och andra områdesexperter som är villiga att testa, utvärdera och dela med sig av erfarenheter.
- **ge forskarna som är knutna till språkprojektet tillgång till deltagare** för intervjuer och till data (anonymiserade) om elevers resultat för att kunna följa upp och mäta resultat.

NB: Tillgång till det flerspråkiga läromedlet Studi, med alla språk, förutsätter att kommunen deltar i Språkprojektet. En skol-licens ger endast tillgång till Studi på svenska och engelska.

Sammanfattning

Slutsatserna från denna undersökning är att Studi är en uppskattad resurs. Den upplevs av både lärare, studiehandledare och elever som ett komplement, som sparar tid och som ger fler elever möjlighet att nå kunskapskraven. Det är inte bara elever med annat modersmål än svenska som använder eller har nytta av Studi. Både lärare och elever uppgav att det är mycket vanligt att alla elever i klassen, oavsett vilket som är deras starkaste språk, använder filmer, begreppslistor och quiz. I dagsläget har Göteborgs Stad 9800 aktiva konton.

Lärarna uppgav att Studi gjorde arbetet mer effektivt. Eleverna kunde komma igång snabbare på lektionerna och lärarna och studiehandledarna slapp det tidsödande sökandet på internet efter lämpliga och nivåanpassade filmklipp. För studiehandledare var Studi särskilt viktigt. Dessa såg inga jämförbara alternativ till studiematerialet och var oroliga för att möjligheten att använda Studi skulle försvinna. Även eleverna uppgav att det hade hjälpt dem att klara kurserna på ett sätt som annars inte skulle vara möjligt. Framförallt var det elever som annars inte skulle klarat kunskapskraven för betyget E som uppgav att Studi möjliggjort att de klarat kurserna. För de nyanlända eleverna med mycket begränsade kunskaper i svenska, upplevdes tillgången till Studi som ovärderlig.

Eftersom filmerna är korta och har en enkel layout utan störande inslag, ansåg både lärare och speciallärare att materialet passar utmärkt för elever med läs- och skrivsvårigheter och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Filmerna med talad text och bildstöd gör att många elever får stöd i sin koncentration och kan fokusera på kunskapsinnehållet.

De önskemål som framfördes handlade framförallt om fler och fördjupande filmer samt filmer på fler språk. Lärarna som har intervjuats har varit tydliga med att de önskar fortsätta använda resursen.

Bakgrund och metod

Under läsåret 2017/2018 testade ett antal skolor det flerspråkiga läromedlet Studi. Det gav upphov till önskemål från flera skolor att få testa materialet. I mitten av oktober 2018 gavs därför alla lärare och elever i Göteborgs Stad fri tillgång till Studi fram till 2019-02-28. Information om "piloten" tillsammans med instruktioner för hur lärare och elever kunde få åtkomst lades på Hjärntorget's startsida till lärare

i berörda årskurser i grundskolan samt mejlades ut till alla rektorer. Personal från Studi besökte under testperioden de skolor som önskade en introduktion och hjälp för att komma igång med läromedlet. I december genomfördes 30 intervjuer med lärare, studiehandledare och elever på Språkcentrum och sex grundskolor. Dessutom genomfördes intervjuer med lärare på Språkin introduktionsprogrammen (SPRINT) inom UBF. Skolorna och lärarna valdes ut bland dem med högst användarfrekvens av Studi. Eleverna, alla i åk 7–9, tillfrågades på plats om de ville ställa upp på intervju. Intervjuerna var semistrukturerade och spelades in. Frågorna bifogas. Intervjuerna genomfördes på lärarnas och elevernas egna skolor.

I januari 2019 genomfördes även en webb-enkät som skickades ut via epost till samtliga lärare och studiehandledare på mellan- och högstadiet. Samma enkät skickade också till SPRINT-lärare.

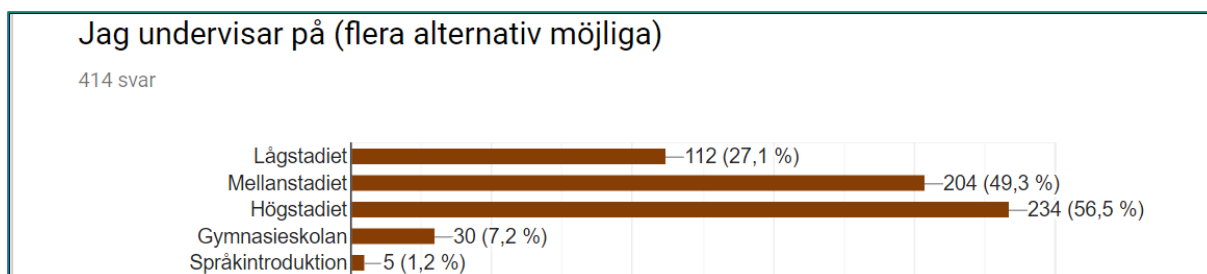
Resultat

Enligt Studis användarstatistik (hämtad 2019-02-04) har Göteborgs Stad 9800 aktiva konton. 650 av dessa är lärare och elever i gymnasiet. Här nedan redovisas enkätsvaren och de genomförda intervjuerna.

Enkät

En enkät skickades på e-post till stadens lärare i årskurs 4–9, samt lärare på SPRINT-programmen där de ombads besvara enkäten inom en vecka. 414 lärare och studiehandledare besvarade enkäten. Elva procent av de som svarade på enkäten är studiehandledare, resten är lärare.

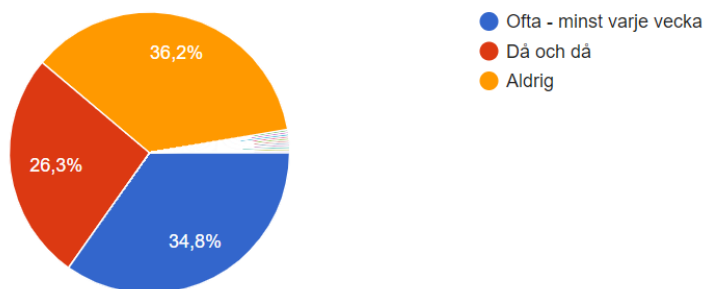
Nedan visas utdrag från enkätsvaren:

Drygt hälften av de som svarat arbetar på högstadiet, som är den primära målgruppen för Studi. Samtliga som uppger att de undervisar i gymnasieskolan undervisar på Språkin introduktionsprogrammen. De som uppger att de undervisar på lågstadiet, är samtliga lärare och studiehandledare som undervisar på mer än ett stadiet. Därav att summan i diagrammet blir mer än 414.

Hur ofta använder du studi.se?

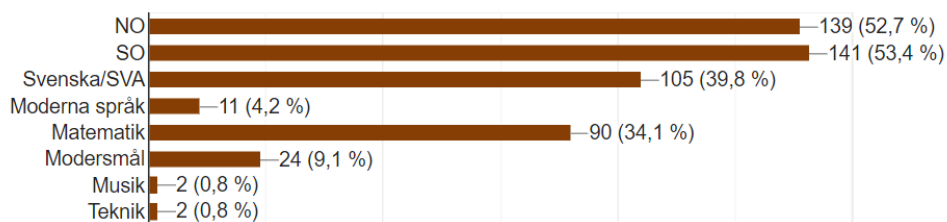
414 svar

150 lärare uppger att de aldrig använt Studi. Av enkätsvaren framgår att de vanligaste orsakerna är att de inte känner till läromedlet och/eller att de var ovetandes om att de och eleverna hade möjlighet att testa det.

I vilka ämnen har du främst använt studi.se?

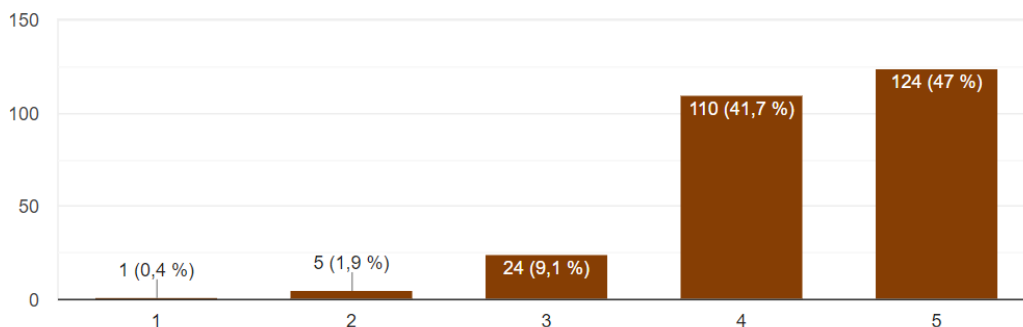
264 svar

Studi har filmer i elva ämnen och används främst i so, no, sv och matematik.

Vilket är ditt samlade omdöme om studi.se? Femgradig skala - där 5 är högsta betyg.

264 svar

Enkätsvaren visar att majoriteten är mycket nöjda med Studi. Medelbetyget på en 5-gradig skala är 4,4.

Hur använder du Studi?

Ett urval av svaren från enkäten, grupperade under sammanfattande rubriker.

Som introduktion till ett nytt område

“Vi använder det främst som introduktion till nya områden för att skapa förförståelse innan vi ska läsa en text.”

“Oftast låter jag eleverna titta på filmer inför ett nytt arbetsområde. De lyssnar då och svarar på frågor på sitt modersmål. När jag sedan går igenom området på svenska så vet jag att alla har en förförståelse och behärskar området/det grammatiska begreppet på sitt modersmål. Tillsammans tittar vi sedan på svenska och jobbar med de svenska begreppen.”

För åtkomst i hemmet

“Jag har visat filmer från olika arbetsområden och lagt länkar till eleverna så att de kan titta på filmerna igen i lugn och ro hemma.”

“Läxa antingen inför flippat klassrum eller som förberedelse för redovisning/prov. “

“Fördjupning för elever som vill lära mer om något område.”

För studiehandledning

“Delar till mina elevers studiehandledare för att de ska få basförståelse för det de ska hjälpa eleverna med.”

“Jag får information från lärare vilket ämne de gör under lektioner så jag ger en läxa till elev från Studi eller vi jobbar tillsammans under studiehandledningen.”

Som stöd i form av extra anpassningar

“Arbetar på skola där flertalet av eleverna har NPF diagnoser. Studi erbjuder korta och väl sammanfattade filmer med efterföljande frågor, där eleverna kan arbeta i sin egen takt och repetera film och frågor, tills de känner sig nöjda. Som pedagog kan man enkelt följa elevens kunskapsutveckling. Studi skall användas tillsammans med andra läromedel, det ger en bra grundläggande förståelse.”

“Jag arbetar med elever med inlärningsproblematik och många av mina elever har upplevt arbetet med Studi som mkt positivt. Filmerna är lagom långa och innehåller relevanta fakta.”

“En av eleverna som är bland annat dyslektiker har haft god nytta av det, även i hemmet.”

“Framför allt använder jag det för mina elever som behöver visuellt bildstöd, då jag tycker att Studi arbetat mycket bra med att illustrera visuellt de NO filmer jag har använt. “

“På vår skola har vi också elever som är teckenspråkiga och det är mycket bra att kunna använda samma filmer till alla elever, men för vissa lägga på teckenspråk.”

För nyanlända och flerspråkiga elever

“Eleverna kan se en film om hur man räknar ut arean som en del i en genomgång. Ibland arbetar de även med quizen som hör till. De ser ofta filmen först på sitt eget språk, sedan på svenska. Under quizen växlar de mellan språken. Toppen!”

“Som en brygga mellan ämneskunskaper på modersmålet, för att sedan också kunna erövra ett skolspråk på svenska.”

“Många elever når målen pga den stöttning de får kunskapsmässigt genom studi (språket, flera av eleverna ser filmerna först på hemspråket och sedan på svenska) det ger dem en grundförståelse och för andra en djupare förståelse.”

Är det något du vill tillägga?

Exempel på svar från lärare och studiehandledare från alla stadier.

"Jag tycker att filmerna fungerar bra även för ungdomar i gymnasieålder och nu har filmerna en bra nivå så att det inte känns ytligt. Fantastiskt att det är så lätt att byta mellan språken. Eleverna spontantittar gärna på fler filmer än de fått i uppdrag att titta på."

"Mycket bra för t.ex. sprintelever som ibland saknar referensramar och förståelse kring aktuella ämnen vi ska arbeta med. Då bidrar Studi till att snabbt ge dem sammanhang, dessutom på deras hemspråk!"

"Studi är mycket användbart för att validera elevernas ämneskunskaper från tidigare studier."

"Underlättar mitt arbete otroligt mycket. Eleverna uppskattar det och jag har märkt att deras förståelse, kunskaper och resultat har förbättrats. Otroligt viktigt att vi får behålla detta."

"Tycker det är bra. Har använt det på en tidigare skola (annan kommun) Bra för elever som behöver anpassningar. Då kan man lägga upp en studieplan för dem."

"Ett material med en väldigt stor bredd. Det enda material jag använt som jag kan lita på att det alltid finns text och visuellt stöd. Att det dessutom finns flera språkfilter att lägga på är en stor bonus. Jag hoppas att fler filmer kommer att teckenspråkstolkas."

"Studi är ett mycket viktigt stöd för våra elever som har npf, sva eller är nyanlända. En viktig resurs att använda inom och utanför studiehandledning, sva-undervisning, språkundervisning och specialpedagogik. Känns nödvändigt eftersom undervisningen i grundskolan behöver varieras med visuella medel. Ett välutvecklat komplement till skolans läromedel."

"Snälla! Behåll Studi. Det är ett första steg att få likvärdigt läromedel i staden. På min skola räcker inte böckerna till alla. Jag önskar även att staden köper in NE läromedel/Skola till alla."

"Om något skall köpas in till alla skolor i Göteborg, skulle jag önska clioinline, som är ett mer färdigt och lättarbetat onlineläromedel."

"Borde finnas lite fördjupande filmer. Studi är såvitt jag vet oslagbart för elever med annat modersmål samt de som har behov av stöd."

"Ibland är språket för avancerat för elever med kort skolbakgrund."

"Anledningen till att jag inte använder Studi mer än jag gör är för att det tyvärr inte finns något alls att tillgå i moderna språk och i princip ingenting i engelska. Däremot vet jag att många elever uppskattar Studi mycket när de arbetar själva eller läser på inför prov t.ex."

"Guld värt i mötet med elever som har kunskapsluckor (ofta nyanlända med kortare skolbakgrund). Med Studi blir det möjligt att individanpassa undervisningen på ett sätt som inte överbelastar läraren. Studi är mycket uppskattat i alla typer av elevgrupper när det gäller nya moment/nytt stoff. Studi får ofta det, som tenderar att uppfattas som komplicerat, att istället bli greppbart. Studi är också ett bra kompletterande verktyg när elever missat lektioner och behöver ta igen på egen hand."

"- Filmerna känns ofta lite väl barnsliga. De är inte anpassade till youtubegenerationen.

+ superbra att kunna hjälpa elever med andra modersmål!

+ superbra att kunna köra filmerna långsamt och exempelvis låta eleverna svara på frågor samtidigt."

"Det "fattas" översättningar i flera ämnen och språk, hoppas att det kommer. Nu kan jag bara använda Studi sporadiskt, när det finns i andra språk. Saknar även filmer i engelska. Jag skulle jättegärna fortsätta med Studi och hoppas att det kompletteras med fler filmer och fler språk till varje film."

De intervjuade lärarna

betraktar Studi som ett viktigt komplement till den ordinarie undervisningen, både för svensktalande elever och för elever med annat språk än svenska som sitt bästa språk. De använder Studi på de olika sätt som beskrivs i enkäten: som introduktion till de teman de undervisar, men även som lektionsmaterial och "flippade" läxor. De betonade också potentialen för alla elever med behov av bildstöd, som till exempel elev med läs- och skrivsvårigheter eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Många lärare ansåg att Studi hade en motivationshöjande effekt.

De hade svårt att ge exempel på material som kan ersätta det stöd som Studi ger, i framför allt faktabaserade, begreppsfyllda lärsituationer. Tidigare har man letat filmklipp på internet, framför allt på YouTube, vilket ställer stora krav på såväl kvalitets- som källkritisk granskning. Att leta efter lektionsmaterial på internet är ett arbetssätt som tar mycket tid, vilket de nu upplever att de slipper eftersom Studi är anpassat till läro- och kursplaner. Lärarna uppskattade att resursen ständigt uppdateras med nya filmer och språk samtidigt som fördjupningar, fler språk och fler ämnen var det som efterfrågades.

De intervjuade studiehandledarna

var alla också mycket positiva till Studi i arbetet med nyanlända elever. Studiehandledarna kunde hjälpa eleverna att på ett snabbt och effektivt sätt ta till sig nya begrepp och kunde ge flera exempel på elever som blivit mer motiverade till att klara de olika kurserna. Eftersom studiehandledarna sällan fick förhandsbesked från de ordinarie lärarna om vilket stoff de skulle använda utgjorde de korta sammanfattande filmerna ett ovärderligt stöd. De poängterade att det var hög kvalitet på de inlästa texterna. Tidigare hade de fått tillbringa mycket tid med att leta på nätet efter lämpligt material på olika språk. De uppgav att det skulle vara ett stort avbräck om de inte kunde få tillgång till Studi i fortsättningen. Precis som lärarna efterfrågade de fördjupningar och fler språk.

De intervjuade eleverna

upplevde, utan undantag, att Studi var ett mycket bra hjälpmedel. Framför allt tyckte de att begreppslistorna var värdefulla. De uppskattade att filmerna var tydliga, använde ett bra språk och sammanfattade ämnesinnehållet på ett sätt som gjorde det begripligt. Eleverna var också nöjda med att de fick hjälp med att fokusera på det viktigaste i varje ämnesområde. De allra flesta eleverna använde Studi i skolan. Några elever tittade på filmerna hemma eller i mobilen på väg till skolan. Eleverna använde filmerna både på sitt modersmål och på svenska. Flera elever uttryckte att Studi hjälpt dem att uppnå kunskapskraven. På frågan om hur de gjorde innan de hade tillgång till Studi uppgav de att de oftast hade sökt på YouTube eller Google, vilket de poängterade var ett sämre alternativ eftersom material inte är åldersanpassat eller källgranskat.

Några elever skulle önska att Studi hade fler filmer inom varje område, där det gavs ytterligare och fördjupad information. Några enstaka elever tyckte att filmerna var lite barnsliga, men att det egentligen inte gjorde något eftersom de förklarade så bra.

Göteborgs Stad och Språkprojektet – Kommentar

Styrdokumentet betonar nyanländas rätt till undervisning på sitt modersmål. I regeringens proposition 2017/18:194 uttrycks målet att fler nyanlända ska uppnå behörighet till gymnasieskolan. Där betonas också elevens rätt till studiehandledning som ska syfta till att ge eleven förutsättningar att nå kunskapskraven. Respondenterna uppger att Studi ökar förutsättningarna för att nå detta mål. Vi har inte kännedom om något likvärdigt alternativ i dagsläget. Det närmaste verkar vara Inläsningstjänst AB med sitt studiestöd i modersmål på fyra språk; pedagogiska bearbetningar på elevens modersmål i

form av ljudböcker till läromedel från de stora förlagen. Det visuella stödet och möjligheten att välja olika språk för text och ljud finns dock inte.

Kostnad och förutsättningar

Den totala kostnaden på 3 miljoner/år för tillgång till hela materialet inkluderar alla elever från åk 4 till och med gymnasiet samt alla lärare och studiehandledare. Som enkätundersökningen visar, var det många som inte kände till att Studi fanns tillgängligt för alla elever och lärare under testperioden. Om Göteborgs Stad går med i Språkprojektet behövs därför en handlingsplan för hur alla ska få kännedom om att resursen finns tillgänglig, för elever såväl som lärare, och hur man kan arbeta med den.

UBF ser en potential hos resursen att användas på flera program där eleverna behöver stöd i språk, till exempel IA och IM. Dessutom kan den användas i ett "paket" med specialpedagogiska resurser.

Som referens har UBF varit i kontakt med Cecilia Rosengren, samordnare på Stockholms utbildningsförvaltning. Stockholms stad har valt att inte förnya samarbetet inom Språkprojektet i grundskolan. Stockholms gymnasieskolor har valt att skriva ett eget avtal.

Enligt uppdrag:

Göteborg 2019-02-05

Pia Börjesson, Grundskoleförvaltningen

Jens Öberg, Utbildningsförvaltningen

Helen Henriksson, Center för skolutveckling

Martin Tallvid, Center för skolutveckling